

Rollen van Statenleden bij een regionale energiestrategie

Wat zijn de rollen van Provinciale Statenleden bij het opstellen van een regionale energiestrategie en hoe kunnen zij deze vervullen?

Volksvertegenwoordigende rol

Wat houdt de volksvertegenwoordigende rol in?

Provinciale Staten vertegenwoordigen de gehele bevolking van een provincie.

Wat zijn belangrijke vragen die Statenleden zich kunnen stellen bij het vertegenwoordigen van inwoners?

- Hoe willen we inwoners, bedrijven en organisaties vertegenwoordigen en betrekken?
- Hoe zorgen we dat we ons een goed beeld vormen van wat speelt in een RES-regio?
- Hoe vormen we ons een beeld van de wensen en opvattingen van inwoners die zich niet laten horen?
- Hoe zorgen we dat we alle (boven)provinciale belangen goed afwegen, samen met collega's in een RES-regio?
- Hoe werken we samen met andere volksvertegenwoordigers in een RES-regio?

Wat zijn voorbeelden van volksvertegenwoordiging bij het opstellen van een RES?

Besturen namens de bevolking

- Vertolken van opvattingen van inwoners en maatschappelijke organisaties in (in)formele RES-overleggen.
- Afwegen van nationale, provinciale en lokale belangen in commissie- en Statenvergaderingen over een RES.
- Samenwerken met andere volksvertegenwoordigers bij het nemen van besluiten over een RES.
- Uitdragen van collectieve besluiten over een RES via regionale media en via eigen kanalen, zoals sociale media.

Verbinden met de samenleving

- Afleggen van werkbezoeken, zoals bij energiecoöperaties en mogelijke gebieden voor windmolens.
- Inwinnen van informatie bij bewonersbijeenkomsten, zoals via door de Staten aan te wijzen rapporteurs.
- Aandringen bij Gedeputeerde Staten op een grondig participatieproces bij het opstellen van een RES.
- Overleggen en samenwerken met partijgenoten uit gemeenten en waterschappen in een RES-regio.

Kaderstellende rol

Wat houdt de kaderstellende rol in?

Provinciale Staten stellen algemene kaders vast, waarbinnen Gedeputeerde Staten zich kunnen bewegen.

Wat zijn belangrijke vragen die Statenleden zich kunnen stellen bij het formuleren van kaders?

- Wat is de rol van de provincie als bestuurslaag tussen Rijk en gemeenten in een RES-netwerk?
- Willen we vooral op de inhoud van een RES sturen of meer op het proces van de totstandkoming?
- Hoeveel ruimte laten we aan Gedeputeerde Staten bij het opstellen van een RES en waarvoor willen we kaders?
- Welke (aanvullende) doelen willen we in een RES en hoe raken deze aan ander beleid, zoals de Omgevingsvisie?
- Willen we sturen op samenhang van de RES's binnen de provincie en zo ja, hoe?
- Hoe besluiten besturen in een RES-regio, zoals over amendementen, en welke rol speelt de provincie hierin?
- Willen we in een RES-regio extra energie opwekken voor andere regio's en zo ja, onder welke voorwaarden?

Wat zijn voorbeelden van kaders bij het opstellen van een RES?

Beleidsinhoud

- Kaders voor het provinciale en/of regionale ambitieniveau op het gebied van duurzame elektriciteit en warmte.
- Kaders voor het opwekken van elektriciteit, zoals hoe inwoners financieel profiteren van energieprojecten.
- Kaders voor ruimtelijke ordening, zoals zuinig en meervoudig ruimtegebruik.

Organisatie

- Kaders voor de wijze en/of momenten waarop Statenleden informatie krijgen over de voortgang van een RES.
- Kaders voor het budget dat Provinciale Staten beschikbaar stelt voor het opstellen en uitvoeren van een RES.
- Kaders voor het opdoen, delen en borgen van kennis die nodig is voor het opstellen en beheren van een RES.

Besluitvorming

- Kaders voor de rol van de Staten bij het besluiten over een startnotitie, een concept-RES en een definitieve RES.
- Kaders voor hoe de overheden in een RES-regio overleggen en besluiten en voor de rol van de provincie hierbij.
- Kaders voor (het expliciteren van) de beleidsruimte die Statenleden hebben voor keuzes in een RES.
- Kaders voor hoe om te gaan met extra opwekdoelen als de concept-RES's landelijk niet optellen tot 35 TWh.
- Kaders voor hoe de provincie als 'middenbestuur' omgaat met het Rijk, gemeenten en waterschappen bij conflicten.
- Kaders voor hoe de inhoud van een RES te verankeren in formeel beleid zoals een Omgevingsvisie en/of -verordening.
- Kaders voor hoe te besluiten over duurzame projecten die lopen of starten voordat een RES is vastgesteld.

Participatie

- Kaders voor hoe inwoners, organisaties en bedrijven te betrekken bij het maken van een RES.

Controlerende rol

Wat houdt de controlerende rol in?

Provinciale Staten controleren of beleid en uitvoering van Gedeputeerde Staten past binnen gestelde kaders.

Wat zijn belangrijke vragen die Statenleden zich kunnen stellen bij het controleren?

- Winnen we als Staten zelf informatie in om een RES te toetsen aan onze kaders of wachten we rapportages af?
- Hoe werken we samen met andere volksvertegenwoordigers in een RES-regio (in onze controlerende rol)?
- Hoe laten we ons ondersteunen, zoals door onze griffie, ambtenaren of landelijke hulp?
- In hoeverre past de planning van de RES's in het vergaderschema van de Provinciale Staten?
- Hebben overheden zich voldoende ingespannen voor draagvlak voor een RES bij inwoners, bedrijven en organisaties?

Wat zijn voorbeelden van controles bij het opstellen van een RES?

Beleidsinhoud

Controle van de inhoud van een RES aan de vastgestelde beleidsinhoudelijke kaders.

Taakuitvoering college

- Controle of Gedeputeerde Staten werken binnen uitvoeringskaders, zoals voor geld, participatie en omgevingsbeleid.
- Controle of een RES doeltreffend, doelmatig en rechtmatig tot stand komt.
- Controle of een RES via een democratisch proces tot stand komt en wordt vastgesteld.

Over deze kaart

Deze kaart geeft een overzicht van de rollen die Statenleden hebben bij het opstellen van een regionale energiestrategie (RES). Ook geeft de kaart voorbeelden en hulpvragen voor het invullen van deze rollen. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben vanuit het Klimaatakkoord de verantwoordelijkheid om in hun regio energiestrategieën op te stellen. Nederland is hiertoe opgedeeld

in dertig regio's, op initiatief van gemeenten (via VNG), provincies (via IPO) en waterschappen (via UvW). Een provincie kan onder meerdere RES-regio's vallen. Wat een RES precies inhoudt, staat op een aparte kaart. Deze kaart is gemaakt op basis van een vergelijkbare kaart die De Argumentenfabriek eerder maakte voor raadsleden en een denktank met deskundigen. Wij danken allen voor hun denkwerk.